

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: יולי 2025	הצבאית הראשית

הנחייה 5.02

תעבורה – חלק עבירות

הנחיה מס' 5.02.01

אי-ציות לתמרורים

כללי

1. תקנה 22(א) לתקנות התעבורה קובעת את החובה לקיים את ההוראות הניתנות בתמרור. אי קיום הוראות אלו עשוי להוביל לתאונת דרכים, ואף לפגיעות בנפש. מדיניות ההעמדה לדין, תיקבע בהנחיות שלהלן.
2. יש להבהיר כי כלל תמרורי התעבורה המוצבים בדרכים מהווים חלק בלתי נפרד מתקנות התעבורה, ו"דין" לכל דבר ועניין. ועל כן יחול עליהם הכלל הקבוע בסעיף 34יט לחוק העונשין, התשל"ז – 1977, לפיו אי ידיעת הדין אינה פוטרת מעונש.

מדיניות העמדה לדין

3. בהתאם להוראת סעיף 239 לפ"מ 33.0302, אי קיום הוראות הניתנות בתמרורים הבאים יוביל להגשת כתב אישום:
 - אי קיום הוראות הניתנות בתמרור 302 (בעבר: ב-37) – "עצור".
 - אי קיום הוראות הניתנות בתמרור 701 (בעבר: ה-1) – "רמזור אדום".
 - אי קיום הוראות הניתנות בתמרור 402 (בעבר: ב-2) – "אין כניסה".
 - אי קיום הוראות הניתנות בתמרור 803 (בעבר: ד-4) – "קו הפרדה רצוף".
 - אי קיום הוראות הניתנות בתמרור 807 (בעבר: ד-7) – "קו גבול – שול הדרך".
4. בנוסף לכך, אי קיום הוראות הניתנות בתמרורים, המפורטות בתוספת השישית לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, שבגין הרשעה בהן יחויב הנאשם בנקודות, יוביל להגשת כתב אישום. בכלל זאת:
 - אי קיום הוראות הניתנות בתמרור 303 (בעבר: ב-48) – "מעגל תנועה" – אי מעבר מצדו הימני של התמרור או אי מתן זכות קדימה לתנועה החוצה את הדרך במעגל התנועה.
 - אי קיום הוראות הניתנות בתמרורים האוסרים כניסה לכלי רכב שונים: 405, 401, 216, 406, 407, 408, 409, 410, 415, 416, 417.
 - אי קיום הוראות הניתנות בתמרורים האוסרים עקיפה: 420 ו-422.

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: ספטמבר 2019	הצבאית הראשית

- אי קיום הוראות הניתנות בתמרורים האוסרים פניות: 428 – 431.
- אי קיום הוראות הניתנות בתמרורים בנסיעה בכיוונים שלא על פי התמרורים: 201 – 208, 214, 215, 704, או בניגוד לכיוון החץ שסומן על פני הדרך.
- אי קיום הוראות הניתנות בתמרור 301 (בעבר: ב-36) "אי מתן זכות קדימה".
- 5. נהג אשר ניתן כנגדו דוח בגין אי ציות לתמרור, אשר איננו אחד מהתמרורים המנויים לעיל, יעמוד לדין משמעתי. אלא אם כן, התקיימו באותו מקרה נסיבות לחומרה.
- 6. בכל האמור לעיל, אין לשלול העמדת חייל לדין משמעתי, כאשר מתקיימות נסיבות חריגות לקולא, וזאת באישור ראש תחום תעבורה או סגנו.
- 7. לצורך כך, יש להתחשב בנסיבות הבאות:
 - (1) מטרת הנסיעה (כך למשל: נסיעה לבית חולים לצורך דחוף, או נסיעה מבצעית ישקלו כנסיבות לקולא).
 - (2) סוג הרכב שבו נעברה העבירה.
 - (3) נסיבותיה הכלליות של העבירה.
 - (4) עברו התעבורתי של מבצע העבירה.
 - (5) נסיבותיו האישיות של מבצע העבירה.

חזקת התקינות

8. הוראת תקנה 22(א) לתקנות התעבורה מעבירה את נטל ההוכחה על הנאשם להראות כי התמרור הוצב, או סומן או נקבע שלא כדין. חזקה זו יסודה ב"חזקת התקינות", המניחה כי מה שעשתה הרשות, ובכלל זה רשות התמרור, כדין עשתה, וכל תנאי מוקדם לשימוש בסמכות קיום על ידה. (רע"פ 72/87 מוחמד שקיר נ' מדינת ישראל [פדאור (לא פורסם) 87 (1) 680])
9. יש להעיר כי בעוד שלגבי תמרורים המוצבים בדרכים יידרש הנאשם להביא פרוטוקול בדבר הצבת התמרור מרשות התמרור המקומית או ממע"צ, הרי בכל הנוגע לבסיסים צבאיים יש לפנות לגורם התמרור המוסמך בבסיס המסוים.
10. אי מציאת ההחלטה או הפרוטוקול בדבר הצבת התמרור אין בה כדי לסתור את חזקת התקינות. (בע"א 6066/97 עיריית תל-אביב-יפו נ' אבן אור פסגת רוממה בע"מ, פ"ד נד(3) 749; רע"פ 4142/05 יהודה טרבגודה נ' מדינת ישראל [פדאור (לא פורסם) 05 (12) 557]).

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: מאי 2021	הצבאית הראשית

הנחיה מס' 5.02.02

החובה להחזיק בהגה או בכידון

כללי

1. תקנה 28 לתקנות התעבורה קובעת את חובתו של נהג להחזיק בידיו את ההגה או הכידון כל עוד הרכב מצוי בתנועה. אי קיום הוראה זו עשויה להסיט את תשומת לבו של הנהג מהדרך, ולהוביל לתאונת דרכים, ואף לפגיעות בנפש. מדיניות ההעמדה לדין, תיקבע בהנחיות שלהלן.

מדיניות העמדה לדין

2. תקנה 28(א) לתקנות התעבורה קובעת את חובתו של נהג להחזיק בידיו את ההגה או הכידון, כל עוד הרכב מצוי בתנועה. נהג רשאי להסיר את ידו האחת מן ההגה או הכידון אם הדבר דרוש להבטחת פעילותו התקינה של הרכב, או קיום כללי התנועה. ככלל, כנגד החשוד בעבירה לפי סעיף זה לא יוגש כתב אישום לבית דין צבאי, אלא החשוד יועמד לדין משמעתי ביחידתו.

3. תקנה 28(ב) לתקנות התעבורה קובעת איסור מוחלט על אחיזת מכשיר טלפון קבוע או נייד או שימוש בו שלא באמצעות התקן דיבורית, המאפשר את השימוש בטלפון בלא אחיזה בו, ובלבד שבמקרה בו מדובר בהתקן פנימי במכשיר הטלפון, אזי המכשיר יונח ברכב באופן יציב המונע את נפילתו – כל זאת בעת שהרכב בתנועה. כמו כן, התקנה קובעת איסור על שליחת מסרונים וקריאתם בעת שהרכב בתנועה.

4. סעיף 253(יב) לפ"מ 07.102 קובע כי לא יעמוד חייל לדין משמעתי בעבירה בניגוד לתקנה 28(ב) לתקנות התעבורה, אלא אם כן הורה על כך פרקליט צבאי או תובע תעבורה צבאי.

5. ככלל, בגין עבירה בניגוד לתקנה 28(ב) לתקנות התעבורה, יש להגיש כתב אישום.

6. החזקת מכשיר טלפון ביד אחת, אף אם לא הוכח כי הדבר נעשה לצורך שיחה בו במהלך הנהיגה, מהווה עבירה בניגוד לתקנה 28(ב) לתקנות התעבורה, וככלל, מחייבת הגשת כתב אישום (רע"פ 10020/16 בן יוסף נ' מדינת ישראל; ע"ת 16/18 רס"ן אבי בניטה נ' התצ"ר). כך הדבר אף אם אחיזת הטלפון לא נעשית ביד דווקא (למשל: בין האוזן לכתף, בין הרגליים).

7. שימוש במכשיר טלפון נייד כמכשיר קשר (PTT) מהווה עבירה בניגוד לתקנה 28(ב) לתקנות התעבורה, שכן הדבר דורש הסרת יד אחת מההגה. אין חשיבות לעובדה כי המכשיר לא קורב לאוזנו של הנהג, שכן עצם החזקת המכשיר מהווה עבירה (ראו לעניין זה ע"ת/69/06 התצ"ר נ' רס"ן זוארס). לפיכך, גם שימוש במכשיר טלפון נייד כמכשיר קשר מחייב הגשת כתב אישום. יצוין, כי על פסק הדין של בית הדין הצבאי לערעורים הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון - רע"פ 7593/07 פלוני נ' התובע הצבאי הראשי, אשר נדחתה. בפסק דינו, בית המשפט

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: מאי 2021	הצבאית הראשית

העליון שב והדגיש כי התכלית של תקנה 28(ב) לתקנות התעבורה היא בטיחותית ולאור תכלית זו, קבע כי יש לראות במכשיר קשר כמכשיר טלפון.

8. שימוש בטלפון באמצעות דיבורית המותקנת בכלי הרכב אינו מהווה עבירה. ודוק: דיבורית אינה ההתקן המקבע את המכשיר ברכב, אלא התקן תפעול השיחה במכשיר בלא אחיזה בו (שרכיביו הם לרוב רמקול ומיקרופון המאפשרים שיחה). דהיינו, מגע, שאינו רגעי, בטלפון כשהוא ממוקם בהתקן המקבע אותו לרכב, אינו שימוש בטלפון באמצעות דיבורית, כהגדרתה בתקנה. לפיכך, מגע כאמור – עולה כדי עבירה לפי תקנה 28(ב).

איסור זה, תואם את התכלית הבטיחותית של התקנה. תכלית זו, מבקשת למנוע הסחת דעת מהנהג, שנוצרה בשימוש בטלפון, ואשר מסכנת את עוברי הדרך, ובכללם אף את הנהג ואת הנוסעים עימו ברכב. מחוקק המשנה ביקש להגן על ציבור המשתמשים בדרך, ולתכלית זו אסר באופן פרטני על שליחתם מסרונים או קריאתם, גם כשהטלפון ממוקם בהתקן שמונע את נפילתו (תקנה 28(ב)(1)). הסחת הדעת בנסיבות אלה מסוכנת באותה מידה כמו הסחת הדעת מהכביש בעת מגע אחר בטלפון, שאינו מגע רגעי, כשהוא ממוקם בהתקן זה.

9. בהמשך לאמור לעיל, במקרים שיפורטו להלן, יוגש כלל כתב אישום לפי תקנה 28(ב), גם אם מכשיר הטלפון ממוקם בהתקן המקבע אותו לרכב (יודגש, כי רשימת המקרים אינה סגורה)

א. כל מגע בטלפון (לרבות לחיצה או גלילת אצבע), למעט מגע רגעי על צג המכשיר או על לחצן כשהוא נעשה לשם מענה לשיחה, לדחייתה, לחיוג מהיר או להבטחת פעולתו התקינה של הרכב.

ב. הקלדת ספרות, אותיות או הקלדת סימנים אחרים (לדוגמה: לצורך חיוג, לאיתור פרטי איש קשר, להזנת כתובת ביישומון ניווט וכדומה).

10. בהתאם לתכלית הבטיחותית האמורה לעיל, לעתים תתגבש עבירה גם במקרים שבהם תשומת ליבו של הנהג הוסטה מן הדרך כתוצאה משימוש בטלפון, אף כאשר הטלפון מונח ברכב באופן יציב המונע את נפילתו ואף אם לא נגע בו. כך למשל, במקרים בהם צפה הנהג בתכנים המוצגים על צג הטלפון, כגון תוכן של רשת חברתית, חדשות, סרטון או תוכן דומה אחר. במקרים מסוג זה, ככלל, יוגש כתב אישום לפי תקנה 21(ג), שמהותה נהיגה בחוסר זהירות מספקת לתנאי הדרך.

11. שימוש בטלפון שהוא בעל דיבורית פנימית – על פי תקנות התעבורה, שיחה במכשיר טלפון נייד, שלו התקן דיבורית פנימי, בעוד הנהג אוזן במכשיר ביד אחת - אסור. שימוש בטלפון הנייד באמצעות התקן דיבורית פנימי (דהיינו, באמצעות הרמקול המותקן בטלפון) מותר רק בלא אחיזה בו וכאשר הטלפון מונח באופן יציב המונע את נפילתו. כך למשל, שימוש בטלפון נייד כשהוא מונח על רגלו של הנהג הוא אסור.

12. שימוש בטלפון המחובר לאוזנייה אחת אינו מהווה עבירה, וזאת בהתאם לרע"פ 3237/99 לוי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(4) 140.

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: מאי 2015	הצבאית הראשית

הנחיה מס' 5.02.03

עבירות נהיגה ללא רישיון נהיגה ושלא ברשות

כללי

1. נהיגה ברכב צבאי בלא רישיון נהיגה, או בלא רשות מהאחראי על הרכב הינן עבירות חמורות ומסוכנות. במלחמתו של צה"ל בגין נגע תאונות הדרכים, אשר פשה במקומותינו, נוקטות רשויות התביעה ובתי הדין הצבאיים מדיניות טיפול מחמירה במיוחד בעבירות ממין זה, הואיל וגלומות בהן סכנה לנהג עצמו, לרכבו ולשאר עוברי-הדרך כמו גם פגיעה חמורה במשמעת הצבא, בתפקודו התקין ולעיתים אף בכוונותו.
2. מטרת הנחייה זו היא להביא את עיקרי מדיניות התביעה באשר להעמדה לדין ולעתירה לעונש בעבירות הכרוכות בנהיגה ללא רישיון וללא רשות.

מדיניות העמדה לדין

העמדה לדין בגין עבירות של נהיגה ללא רישיון

3. סמכות רישוי צה"ל הינה משרד רישוי עצמאי, המנפיק רישיונות נהיגה צבאיים. בנוסף מונפקים היתרים לנהיגה בכלי-רכב מסוימים, כגון ג'יפ, נ.נ. ואביר, הנספחים לרישיון הנהיגה הצבאי. רשימת הרכבים הדורשים היתרים בנוסף לרישיון צבאי מפורסמת בהוראת קל"ר מס' 13.01.19. נהיגת אחד מכלי הרכב האמורים בלא היתר כאמור, כמוה כנהיגה בלא רישיון נהיגה, בכפוף לאמור להלן.
4. נהיגה ללא רישיון נהיגה כלל או ללא רישיון נהיגה לסוג הרכב, בו נוהג הנאשם, הינה עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה. ככלל, מבצע עבירה זו יועמד לדין בפני בית דין בגין עבירה לפי סעיפים 10(א) + 38(1) לפקודת התעבורה.
5. נהג, אשר הינו בעל רישיון נהיגה אזרחי המתאים לסוג הרכב הצבאי בו נהג, אך אינו בעל רישיון נהיגה צבאי כלל, עובר עבירה לפי סעיף 133 לחש"ץ (פ"מ 58.0202). ככלל, ראוי להעמיד בגין עבירה זו לדין משמעותי. זהו הדין גם במקרה בו נהג, אשר הינו בעל רישיון נהיגה אזרחי המתאים לסוג הרכב האמור, אך בעל רישיון נהיגה צבאי או היתר שונה מההיתר הדרוש.
6. כך, למשל, בעל רישיון נהיגה אזרחי ברכב פרטי (B), הנוהג ללא רישיון נהיגה צבאי באחד מכלי הרכב הצבאיים המפורטים בהוראת קל"ר 13.01.19, אשר משקלם הכולל אינו עולה על 3,500 ק"ג, ושאינם מחויבים ברישיון נהיגה אזרחי שונה ע"פ תקנות התעבורה, יועמד לדיון משמעותי בגין עבירה של אי-קיום הוראות המחייבות בצבא, לפי סעיף 133 לחש"ץ (וראה פ"מ 58.0202). לצד זאת, במקרים בהם מדובר בנהיגה בכלי רכב, שמשקלם הכולל עולה על 3,500 ק"ג, ייחשב הנהג כמי שנוהג ללא רישיון נהיגה ברכב מאותו סוג והוא יואשם בפני בית דין בעבירה לפי סעיפים 10(א) + 38(1) לפקודת התעבורה. הדבר נובע מכך שעל פי תקנות התעבורה, מחויבים הללו ברישיון נהיגה מסוג 1C.

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: מאי 2015	הצבאית הראשית

7. מי שנהג בתקופה בה נפסל מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה, ניתן להגיש כנגדו כתב-אישום לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה. אם נפסל רשיונו האזרחי בלבד בבית משפט אזרחי, והוא נוסע עם רשיון הנהיגה הצבאי שלו בזמן הפסילה ללא היתר מיוחד, שניתן מאת סמכות הרישוי הצבאית, ניתן ככלל להעמידו לדין בפני בית דין, לפי סעיף 133 לחש"ץ.

8. ככלל, בעת הגשת כתב אישום לפי סעיף 10(א), יש לבקש לקרוא לתובע לדיון במעמד צדדים.

העמדה לדין בגין עבירות נהיגה ללא רשות

9. עבריין הנוטל רכב צבאי, ומשתמש בו שלא למטרות הצבא, יואשם בעבירה לפי סעיף 79 לחש"ץ. ההחלטה, האם יוגש כנגד העבריין כתב-אישום או שהוא יועמד לדין משמעתי, תתקבל לפי חומרת נסיבות העבירה ולפי נסיבותיו האישיות.

10. נסיבות העבירה הרלוונטיות לעניין זה הן, לדוגמה, אורך הנסיעה ומשכה, האם הנסיעה היתה בתוך הבסיס או מחוצה לו, האם נטילת הרכב היתה מלכתחילה ברשות (סטייה ממסלול מאושר), האם היה רכיש של הפרת אמונים, סוג הרכב, שיתוף חיילים נוספים בנסיעה, צירופם של עבירות נוספות כדוגמת נטישת משמרת, שתייה בתוך הבסיס וכיו"ב.

11. אם הוגש כתב אישום לפי סעיף 79 לחש"ץ, ככלל, יצורף לכתב האישום גם סעיף 36ב(ב) לפקודת התעבורה. סעיף זה קובע פסילת חובה של ששה חודשים לנוהג ברכב ללא רשות של בעלו או של המחזיק כדין ברכב. כאשר מדובר בסטייה למטרה פרטית מנסיעה מאושרת, אין לצרף את סעיף 36ב לכתב-האישום.

12. אם העבריין, שנהג ברכב ללא רשות, נהג גם ללא רשיון, יש לצרף, ככלל, לכתב האישום את סעיף 36ב(א) לפקודת התעבורה, שקובע פסילת חובה של שלוש שנים. בניסוח כתב האישום, כאשר מצורף לו סעיף 36ב, יש להבהיר, כי נטילת הרכב היתה **בלא רשות** (ולא רק שלא למטרות הצבא).

13. ככלל, בעת הגשת כתב אישום לפי סעיף 79(א), יש לבקש לקרוא לתובע לדיון במעמד צדדים.

אחריות מפקדים

10. סעיפים 10(ב) ו- 36ב(ג) לפקודת התעבורה דנים ב"בעל רכב ומי שהשליטה ברכב בידו". ראוי להחיל סעיפים אלה על מפקדו של הנהג, שהרשה לו לנהוג, או על אדם שהיה אמון על הרכב, כגון נהג תורן, שהרשה לו לנהוג, כאשר אין בידו "רשיון נהיגה תקף לרכב מאותו סוג".

11. ההבדל בין שני הסעיפים טמון ביסוד הנפשי: סעיף 36ב(ג) דן בהרשאה לנהוג **ביוזעין**, ומכאן נגזר העונש הכבד; סעיף 10(ב) דן בעבירה של **אחריות קפידה** בלבד (בהתאם לפס"ד **אוחנה**).

12. אם המפקד הרשה לחייל לנהוג, כשאין לו רשיון נהיגה צבאי או היתר מתאים, אך יש לו רשיון נהיגה אזרחי מתאים, ניתן להעמיד את המפקד לדין משמעתי, לפי סעיף 133 לחש"ץ. אם לא היה בידי הנהג

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: מאי 2015	הצבאית הראשית

רשיון נהיגה אזרחי מתאים, ככלל, המפקד, שהרשה לו לנהוג, יועמד לדין בפני בית דין צבאי, לפי סעיף 10(ב), בצירוף סעיף 38(1), או לפי סעיף 36(ג) לפקודת התעבורה. בגין עבירות אלה לא ניתן להעמיד את המפקד לדין משמעתי.

אחריות שותפים

13. חלק לא מבוטל מהנסיעות ללא רשות מתבצעות בצוותא חדא. ככלל, אחריותם של השותפים תיגזר מכוח סעיפי השותפות שבחוק העונשין.

14. כאשר השותף לא ידע, כי לנהג אין רשיון נהיגה תקף לרכב מאותו סוג, יואשם בשותפות רק לגבי הנסיעה ללא רשות (סעיף 79 לחש"ץ, כאמור). ההחלטה לגבי ערכאת השיפוט תלויה בחומרת נסיבות האירוע ובחלק שהיה לשותף בנטילת הרכב.

15. כאשר השותף ידע, כי לנהג אין רשיון נהיגה תקף לרכב מאותו סוג, והנהג הואשם בנהיגה ללא רשיון לפי ס' 10(א), יש להאשים גם את השותף בבי"ד, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה ובהתאם לדיני השותפות האמורים בחוק העונשין.

מדיניות עתירה לפסילת רישיונות ולמעצר עד תום ההליכים המשפטיים

16. פסילת רישיונות של נאשם עד תום ההליכים המשפטיים אפשרית לפי סעיף 46 לפקודת התעבורה. תובע צבאי ישקול, אם ראוי לעתור לפסילה שכזו, מקום בו קיימות ראיות לכך שנאשם עשה שימוש ברכב צבאי ללא רשיון וללא רשות האחראי עליו או הרשה ביודעין לאדם שאיננו בעל רשיון נהיגה לנהוג ברכב צבאי.

17. מעצר נאשם בבי"ד צבאי לתעבורה אפשרי מכוח סעיף 243(א)(1) לחש"ץ.

18. ככלל, יש להגיש בקשה למעצר הנאשם, רק במקרים החמורים ביותר של נהיגה ללא רשות וללא רשיון. היבטי החומרה העיקריים הינם: חבלה לאדם, נזק כבד לרכוש, נסיעה ארוכה או ממושכת מאוד, הסכנה שבסוג כלי הרכב (משאית, זחל"ד, אמבולנס – להבדיל מרכב פרטי), ונסיבות נטילת הרכב (כגון רכב כוננות, שיתוף חיילים נוספים בנסיעה, צירופם של עבירות נוספות כדוגמת נטשת משמרת, שתייה בתוך הבסיס וכו').

טיעון לעונש

20. תובע צבאי ישקול בכל תיק את העונש הראוי לעבירה לפי נסיבותיה, נסיבותיו האישיות של הנאשם, תפקידו הצבאי, רקעו וכלל השיקולים הרלבנטיים. הכלל הוא כי בעבירות של נהיגה ללא רשות וללא רשיון יש לעתור לעונש מאסר בפועל, מאסר על תנאי, פסילת רשיון נהיגה, לפחות לתקופה המינימלית הקבועה בפקודה, קנס ופיצויים, אם נגרם נזק. כאשר מדובר במפקד יש לשקול לעתור גם לפגיעה בדרגה (בפני בית-דין מחוזי בד"כ).

21. להלן נסיבות אשר ישפיעו לחומרה על הטיעון לעונש מטעם התביעה בעבירות דנן:

- א. מספר הנסיעות בהן הורשע הנהג;
- ב. חבלה לאדם;
- ג. שיתוף חיילים נוספים בנסיעה;
- ד. נזק לרכוש;
- ה. אורך ומשך הנסיעה;
- ו. תפקידו של הנאשם (אחריות של מפקד בדרגה גבוהה יותר);
- ז. סוג כלי הרכב (רכב נוסעים או רכב מיוחד – משאית, נ"י, נגמ"ש);
- ח. עבר משמעותי לקוי;
- ט. מטרת השימוש ברכב (טיול, בחינת יכולת הרכב, תובלה פרטית);
- י. נהיגה בזמן פסילה.

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: מאי 2015	הצבאית הראשית

הנחיה מס' 5.02.04

נהיגה בשכרות

כללי

1. נהיגה בשכרות מסכנת את חיי הציבור ומהווה גורם מרכזי למספרן הרב של תאונות הדרכים. היא מעידה על התנהגות רשלנית וקלת דעת של מי שההיין לאחוז בהגה בעת שחושיו מעורפלים ונשללה ממנו היכולת לקיים שיקול דעת רציונאלי ולכוון את התנהגותו על פיו.
2. כבר נפסק, כי "תופעת השכרות הולכת ומתרחבת לאחרונה ולנוכח עומס התנועה בכבישים - על רקע המספר הגדל והולך של כלי הרכב - שומה על בתי המשפט לתרום את חלקם במאבק הלאומי נגד הקטל בדרכים, על ידי הטלת עונשים משמעותיים על אלה המרהיבים עוז להסיע כלי רכב ברשות הרבים כאשר שיכרות מכרסמת ביכולתם לשלוט בהם" (ע"פ 5002/94 ירמיהו בן איסק נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(4), 151, עמ' 165-166; רע"פ 25/04 אליעזר סויסה נ' מדינת ישראל (תק-על 2004 (1) 719)).
3. לפיכך, מתקיימת הן בצבא והן מחוצה לו מערכת אכיפה קפדנית, ועל המורשע בעבירה זו מושתים רכיבי ענישה שונים, בהם גם פסילת מינימום בת שנתיים של רישיונותיו.
4. מטרת הנחייה זו היא להביא את עיקרי מדיניות התביעה באשר להעמדה לדין ולעתירה לעונש בעבירות של נהיגה בשכרות ו/או תחת השפעת אלכוהול.

המסגרת הנורמטיבית

5. סעיף 62(3) לפקודת התעבורה, קובע איסור על נהג לנהוג שיכור או על ממונה על רכב להיות שיכור, בדרך או במקום ציבורי.
6. סעיף 64 לפקודת התעבורה קובע, כי "שיכור" הוא אחד מאלה:
 - (1) מי ששותה משקה משכר בעת נהיגה או בעת שהוא ממונה על הרכב;
 - (2) מי שבגופו מצוי סם מסוכן או תוצרי חילוף חומרים של סם מסוכן;
 - (3) מי שבגופו מצוי אלכוהול בריכוז הגבוה מהריכוז שקבע שר התחבורה, בהתייעצות עם שר הבריאות ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת;
 - (4) מי שנתון תחת השפעת משקה משכר או תחת השפעת סם מסוכן, ובלבד שבבדיקת מעבדה לא נמצא שריכוז האלכוהול בדמו נמוך מהסף שנקבע בתקנות לפי פסקה (3).
7. לא למותר לציין, כי סעיף 64ד(א) לפקודת התעבורה קובע, כי דינו של מי שסירב למסור דגימה לפי דרישת שוטר כדין מי שנהג בשכרות.

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: מאי 2015	הצבאית הראשית

8. תקנה 169(א) לתקנות התעבורה קובעת את ריכוז האלכוהול המותר: חמישים מיליגרם של אלכוהול במאה מיליליטר של דם; ריכוז אלכוהול באויר נשוף ברמה שוות ערך לריכוז האמור, או 240 מיקרוגרם אלכוהול בליטר אחד בדוגמה של אויר נשוף שנעשתה בבדיקת נשיפה.

9. לעבירת השכרות הקבועה בסעיף 4(62) לפקודת התעבורה, שמהותה נהיגה תחת השפעה, קיימת עבירה מקבילה, לפי תקנה 26(2) לתקנות התעבורה. ההבדל בין העבירות הוא, שלצורך הרשעה לפי הפקודה, יש להוכיח, כי ריכוז האלכוהול אינו נמוך מהסף שנקבע. כמו כן, עונש המינימום הקבוע לצד העבירות שונה, כאשר העונש שיש להטיל בגין העבירה לפי הפקודה, בהתאם לסעיף 39(א) לפקודה, חמור מהעונש שיש להטיל בגין העבירה לפי התקנות, בהתאם לסעיף 38(1) לפקודה.

מדיניות העמדה לדין

10. נהגים, אשר נהגו בהיותם שיכורים או תחת השפעת אלכוהול, יועמדו לדין בפני בית דין צבאי.
11. ככלל, יש להגיש את כתב האישום לבית הדין לתעבורה, לפי סעיף 62(3) + 39(א) לפקודת התעבורה. השימוש בתקנה 62(2) לתקנות התעבורה + סעיף 38(1) לפקודת התעבורה ייעשה רק בהיעדר ראיות להרשעה לפי העבירה הקבועה בפקודה, או במקרים בהם קיימות נסיבות כבדות-משקל להשית על הנאשם עונש מקל במיוחד.
12. בהתאם להנחיית תצ"ר 2.19, יש לצרף פרט אישום לפי סעיף 130 לכתב האישום בכל מקרה של נהיגה בשכרות כאשר מדובר בקצין או נגד מדרגת רס"ל ומעלה, חייל בדרגת סמל ומעלה, שביצע את העבירה לעיני פקודיהם או בשיתוף עימם או חייל בדרגת סמל ומעלה, שביצע את העבירה בנסיבות מיוחדות שיש בהן בכדי להכתים את צה"ל כולו או בנסיבות מיוחדות אחרות. כתב אישום כאמור יוגש לבית הדין הצבאי המחוזי, והתביעה תעתור, ככלל, להורדתו של הנאשם בדרגתו (בנוסף ליתר רכיבי הענישה).

מדיניות פסילת רישיונות

פסילה עד תום ההליכים

13. ככלל, בהיעדר שיהוי ניכר בהגשת כתב האישום, יש לבקש מבית הדין לעשות שימוש בסמכותו לפי סעיף 209א(ב) לחש"ץ, ולהורות על פסילת רשיון נהיגה צבאי ואזרחי של הנאשם עד תום ההליכים בעניינו, בהתאם לסעיף 47 לפקודת התעבורה.
14. יש להגיש בקשה זו לפני תום תקופת הפסילה המנהלית שבדרך כלל מוטלת על החשוד בנהיגה בשכרות.

פסילה כרכיב לעונש

15. כאמור בסעיף 10 לעיל, לצד עבירות השכרות השונות נקבעו עונשי מינימום.
16. סעיף 39(א) קובע, כי על בית הדין להטיל על אדם שהורשע על עבירה לפי סעיף 62(3), בנוסף לכל עונש אחר, פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה לתקופה שלא תפחת משנתיים - אם הורשע הנאשם על עבירה זו בשנה שקדמה לאותה עבירה, הפסילה שתוטל לא תפחת מארבע שנים. בית הדין רשאי להורות על פסילה לתקופה קצרה יותר, רק בהתקיים **נסיבות מיוחדות** שיפרט בפסק הדין.

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה הצבאית הראשית
עדכון אחרון: מאי 2015	

17. במקרים בהם הנאשם הורשע על עבירה לפי סעיף 62(3) בשל סירובו להיבדק, בהתאם לסעיף 64ד(א) לפקודה, יש לבקש מבית הדין להחמיר עם הנאשם, לצורך הרתעתו וכלל הנהגים מפני סירובם להיבדק.
18. סעיף 38(1) קובע כי על בית הדין להטיל על אדם שהורשע על עבירה מן המפורטות בתוספת הראשונה, וביניהן עבירה לפי תקנה 26(2) לתקנות התעבורה, פסילת מינימום בת שלושה חודשים. בית הדין רשאי להורות על פסילה לתקופה קצרה יותר, רק בהתקיים **נסיבות מיוחדות** שיפרט בפסק הדין.

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: מאי 2015	הצבאית הראשית

הנחיה מס' 5.02.05

מהירות בלתי סבירה

כללי – סעיפי החוק הרלוונטיים

1. תקנה 51 לתקנות התעבורה קובעת כי "לא ינהג אדם רכב אלא במהירות סבירה בהתחשב בכל הנסיבות ובתנאי הדרך והתנועה בה, באופן שיקיים בידו את השליטה המוחלטת ברכב".
2. תקנה 52 לתקנות התעבורה קובעת כי "בכפוף לאמור בתקנה 51 חייב נוהג רכב להאיט את מהירות הנסיעה, ובמידת הצורך אף לעצור את רכבו, בכל מקרה שבו צפויה סכנה לעוברי דרך או לרכוש, לרבות רכבו הוא..."
3. תקנה 51 מנויה בתוספת השנייה לפקודת התעבורה [נוסח חדש], ועל כן, אם היא מיוחסת בגין אירוע תאונה, חב הנאשם בעונש שלילה מינימלי בן שלושה חודשים.

הקריטריונים לקביעה מהי נהיגה במהירות בלתי סבירה

4. ב- רע"פ 6338/99 בוחניק נ' מדינת ישראל נקבעו מספר קריטריונים חשובים:

"נהיגה במהירות סבירה היא מושכלת יסוד של כל אוחז הגה. המהירות הסבירה אינה ניתנת להגדרה כמותית מראש (להבדיל מהמהירות המרבית המותרת), המהירות הסבירה נגזרת, בין היתר, מתנאי השטח, תנאי הראות, מזג האוויר וכו'. לא דומה המהירות הסבירה ביום גשום למהירות הסבירה ביום בהיר, ולא דומה המהירות הסבירה בדרך עקלקלה למהירות הסבירה בדרך הישר"

5. ב- ע"פ 8827/01 שטרייזנט נ' מדינת ישראל, נקבעו מספר קריטריונים כלליים אשר בוחנים האם נהיגתו של הנאשם הייתה בלתי סבירה. ושם נאמרו הדברים הבאים:

"החובה לנהוג במהירות סבירה חובה היא הנלמדת מעצמה. כך מלמדת אותנו אף הוראת תקנה 51 לתקנות התעבורה... מהירות הנסיעה בכלי רכב חייבת להיות סבירה: לתאום את הנסיבות, את תנאי הדרך ואת התנועה בה. המהירות הסבירה אינה ניתנת לכימות מראש (להבדיל מן המהירות המרבית המותרת), ונגזרת היא, בין השאר, מתנאי השטח, מתנאי הראות, ממזג האוויר וכו'. אין דומה המהירות הסבירה ביום גשום למהירות הסבירה ביום בהיר; אין דומה המהירות הסבירה בדרך עקלקלה למהירות הסבירה בדרך ישרה ואין דומה המהירות הסבירה בדרך שאין בה מעבר חצייה למהירות הסבירה בדרך שעליה מעבר חצייה לשימושם של הולכי רגל... סבירותה של המהירות בנסיבותיו של כל מקרה תיקבע, בין השאר, בשים לב לחובה המוטלת על נהג להאט את מהירותו, ועל-פי הנדרש אף לעצור את רכבו בכל מקרה שבו צפויה סכנה להולכי רגל"

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה הצבאית הראשית
עדכון אחרון: מאי 2015	

6. למותר לציין, כי ההכרעה אם בפנינו אירוע של נהיגה במהירות בלתי סבירה, להבדיל מאירוע תאונה "סתם", תלויה בנסיבות כל מקרה. לעניין זה ישנו משקל רב לנסיון החיים (הוא יסוד "כלל הדרך" המפורסם). ככל שלא הוכנה בתיק חוות דעת בוחן, על התובע לדקדק יותר בשיקול דעתו ולבחון בפירוט את –

א. דו"ח תאונות הדרכים – מה נרשם כסיבה לגרימת התאונה ומה נרשם כאמצעי שיכל למנוע את התאונה.

ב. הודאת החשוד באמרתו.

ג. עדויות של עדי ראיה נוספים.

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: יוני 2025	הצבאית הראשית

הנחיה מס' 5.02.06

נהיגה בקלות ראש או בחוסר זהירות

כללי

1. סעיף 62 לפקודת התעבורה, שכותרתו "עבירות" קובע בס"ק (2) שבו כי "נוהג רכב בדרך בקלות ראש, או ברשלנות, או במהירות, או בשיש בה בנסיבות המקרה סכנה לציבור, אף אם היא פחותה מן המהירות המקסימלית שנקבעה" דינו כאמור בסעיף. יצוין, כי עבירה לפי סעיף 62(2) לפקודה מצויה בתוספת השניה לפקודה כך שקבועה לצידה פסילת מינימום בת 3 חודשים.
2. תקנה 21 לתקנות התעבורה, שכותרתה "חובתו של עובר דרך" קובעת בס"ק (ג) כי "לא ינהג אדם רכב בקלות ראש או בלא זהירות או ללא תשומת לב מספקת בהתחשב בכל הנסיבות ובין השאר בסוג הרכב, במטענו, בשיטת בלמיו ומצבם, באפשרות של עצירה נוחה ובטוחה והבחנה בתמרורים, באותו שוטרים, בתנועת עוברי דרך ובכל עצם הנמצא על פני הדרך או סמוך לה ובמצב הדרך".
3. שתי הוראות החוק עניינן נהיגה בקלות ראש, ואילו ההבדלים ביניהם הינם למעשה פירוט וחזרה על אותם יסודות של חובת הזהירות.
4. הוראת החיקוק המיוחסת לנאשם בכתב האישום משקפת את מידת החומרה באשר לאופן נהיגתו של הנאשם ברכב. כמו כן, להוראת החיקוק שתיוחס יש השלכה לעניין העונש שצפוי להיגזר על הנאשם עם הרשעתו.

מדיניות ההעמדה לדין

5. ככלל, ככל שנהיגת הנאשם ברכב נעשתה תוך סטיה חמורה מהתנהגות נורמטיבית, הנטייה תהיה לייחס לנאשם עבירה לפי סעיף 62(2) לפקודה; ולהיפך: ככל שמידת הסטייה מההתנהגות הנורמטיבית הכרוכה בנהיגת הנאשם ברכב תהיה נמוכה יותר, תגבר הנטייה לייחס לנאשם עבירה לפי תקנה 21(ג) לתקנות. יובהר, כי הגם שסעיף 21(ג) לא כולל פסילת מינימום, במקרים המתאימים תעמוד התביעה על הטלת עונש פסילה גם כשמיוחס אישום לפי סעיף זה.¹
6. ככלל, בהתקיים אחד מהתבחינים המפורטים להלן תייחס עבירה לפי סעיף 62(2) לפקודה:
 - א. תיק תאונת דרכים הכולל עבירה של הפרת הוראה חקוקה על פי תמרורים, סמני דרך או רמזורים.
 - ב. תיק תאונת דרכים בו מיוחסת לנאשם עבירה מהעבירות הבאות:
 1. עבירות המנויות בתוספת הראשונה או השנייה לפקודה.
 2. סטייה מנתיב הנסיעה - תקנה 40 (א) לתקנות התעבורה, כאשר הסטייה היא לנתיב הנגדי או סטייה שהביאה לאיבוד שליטה ברכב.

¹ ע"ת 158/02 התצ"ר נ' רב"ט בניסטי

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה הצבאית הראשית
עדכון אחרון: יוני 2025	

ג. נהיגתו של הנאשם ברכב סתתה סטייה חמורה מהתנהגות נורמטיבית אשר פוטנציאל הסכנה הגלום בה גבוה.

7. יובהר, כי רשימת התבחינים אינה "רשימה סגורה". כל מקרה ייבחן לגופו, תוך מתן תשומת לב לנסיבות ביצוע העבירה, מקום ביצועה, מספר המעורבים בתאונה, סוג הרכב ומשקלו, הפעולות שנקט או שלא נקט הנאשם עובר לתאונה ולאחריה ועוד.

8. בכל מקרה שבו יוגש כתב אישום לפי סעיף 62(2) שלא בהתאם לתבחינים המפורטים בסעיף 6 להנחיה, יידרש אישור רת"ח תעבורה.

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: מאי 2015	הצבאית הראשית

הנחיה מס' 5.02.07

נהיגה לאחור

כללי – סעיפי החוק הרלוונטיים

1. תקנה 45 לתקנות התעבורה קובעת כי "נוהג רכב לא יסיעו אחורנית אלא אם יש צורך בכך, ובמידת הצורך, ולאחר שנקט באמצעים הדרושים בנסיבות הקיימות כדי למנוע – (1) סיכון או פגיעה; (2) הטרדה או הפרעה".
2. תקנה זו מנויה בתוספת השניה לפקודת התעבורה [נוסח חדש], ועל כן, במידה והיא מיוחסת בגין אירוע תאונה, חב הנאשם בעונש שלילה מינימאלי בן שלושה חודשים.

הוראות בטיחות רלבנטיות

3. **הוראת בטיחות בדרכים, כרך ז' הוראה 4.7 – "נסיעה לאחור" של מז"י מבק"א יבשה**, מפרטת מהם האמצעים הדרושים לקיום נסיעה לאחור, בכלי רכב פרטיים, ברכבי משא, כלי רכב רבי הינע וכלי רכב ייעודיים:
 - א. אי ביצוע נסיעה לאחור במקרה של מגבלת שדה ראייה, ללא סיוע של מכוון קרקעי;
 - ב. בנהיגה ברכב משא או רכב רב הינע, בהם הסיכון של מגבלת שדה ראייה הוא ממשי ותמידי, חובת הצבת מכוון אחורי בכל מקרה, תוך שמירה על קשר עין רציף עמו;
 - ג. השגחה כי המכוון האחורי יעמוד במקום אשר אינו מסכן אותו ושומר על קשר עין רציף עם הנהג;
 - ד. במקרים חריגים, בדיקה מקיפה של השטח ונתיב הנסיעה הנדרש לשם הנסיעה לאחור, וביצוע נסיעה ללא מכוון אחורי;
 - ה. בכלי רכב ייעודיים, אשר נסיעתם קדימה ואחורה הינה רבה, ביצוע הנסיעה תותר ללא מכוון אחורי תוך קיום בדיקת השטח ושמירה על אמצעי הבטיחות הנדרשים בעבודה עם כלי רכב אלה.

אימתי נייחס את תקנה 45 ואימתי את תקנה 21?

4. שאלה זו מקבילה למעשה לשאלה אימתי ראוי לחייב נאשם בשלילה מינימאלית לתקופה בת שלושה חודשים (המתלווה כאמור לייחוס של תקנה 45). שאלה זו תלויה בנסיבות הסיכון של כל מקרה ומקרה ובפרט בנתונים הבאים:
 - א. סוג הרכב המעורב – ככל שהמדובר בנהיגה לאחור בכלי רכב כבד יותר/ בו שדה הראיה מוגבל יותר, כך על הנהג לנקוט אמצעי זהירות בהתאם. כך, למשל, נראה בחומרה רבה יותר אירוע של נהיגה לאחור בהאמר ממוגן ותאונה מאשר אירוע של נהיגה לאחור ביונדאי גטס ותאונה.
 - ב. בדיקת הסביבה – נסיעה לאחור באיזור שוקק חיים (תנועה רבה של אנשים, ילדים המשחקים באיזור) מגבלת ראייה בולטות שהיה צריך לקחת בחשבון (עצים נמוכים, מחסום). בפרט בכלי רכב כבדים יותר, על הנהג לערוך סיבוב סביב הרכב טרם התאונה (לגדרי חובה זו ראו ע"פ 553/82 עניין עובדיה).
 - ג. העמדת מכוון אחורי לשם מיזעור "השטח המת" (לגדרים של הצבת מכוון כדין ראו עניין עובדיה, לעיל. למותר לציין, כי שומא על הנהג לוודא העמדת מכוון במקום "הנכון" מבחינה תעבורתית, וכי

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה הצבאית הראשית
עדכון אחרון: מאי 2015	

חובתו של הנהג להיות עירני לא רק להוראות המכוון אלא גם לנקודות שטח שמחוץ לשדה הראיה/ התודעה של המכוון).

ד. בחינת המרחק אותו נסעו לאחור/ תוכנן לנסוע (מספר מטרים בודד מול עשרות מטרים).

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: דצמבר 2019	הצבאית הראשית

הנחיה מס' 5.02.08

אי שמירתו של רכוש צבאי שהוא רכב

כללי

1. שלטונות צה"ל מפקידים בידיהם של חיילים ומפקדים ציוד צבאי יקר ערך, ובכלל זאת כלי רכב מסוגים שונים.
2. על כן, כנגד חייל שלא נקט אמצעים סבירים לשמירה על רכב צבאי מפני אובדן, נזק או קלקול, והדבר הביא לאובדן או לנזק ממשי לרכב, תינקט מדיניות אכיפה מחמירה.
3. כלי רכב יחידתיים ("חומים") ובייחוד כלי רכב המשמשים לכוננות או אשר מותקנים בהם מערכות מסווגות או מידע מסווג, מעבר להיותם פריטים צבאיים בעלי ערך כספי רב, הם בעלי חשיבות מבצעית רבה, והתרשלות בשמירה עליהם מפני אובדן או נזק פוגעת בכוננות הצבאית של היחידה ואף עלולה לגרום לפגיעה רחבה יותר בצה"ל ובביטחון המדינה. לפיכך, ככלל, תינקט מדיניות מחמירה יותר כנגד מי שהתרשל בשמירה על כלי רכב אלה.

מדיניות העמדה לדין

4. בבחירת ההליך המשפטי הנתאים יינתן משקל בכורה למידת ההתרשלות בשמירה על הרכב, ובכלל זאת למידת החריגה מההוראות המחייבות בצבא. ככל שמידת ההתרשלות גבוהה יותר (לרבות בהתקיים יסוד נפשי מחמיר יותר של פזיזות), תהיה הנטייה לנקוט הליך של הגשת כתב אישום.
5. לצד זאת, בעת בחירת מהות הצעד המשפטי שיינקט, ישקול הפרקליט, בין היתר, את השיקולים הבאים:
 - א. מידת הנזק, בפועל או בכוח, שנגרם עקב העבירה – בכלל זאת יישקלו סוג הרכב, ייעודו ושווי, מידת הנזק שנגרם לרכב, הימצאות מידע מסווג או מערכות מסווגות ברכב, פגיעה בכוננות ובתפקוד היחידה, וכד';
 - ב. התנהגות המחזיק ברכב עובר להתרשלות בשמירה עליו ולאחריה – בכלל זאת יישקלו התנהגויות דומות בעבר של מבצע העבירה, הרקע להוצאת הרכב מהיחידה, מועד הדיווח על האובדן או על הנזק, וכד';
 - ג. מיקום האירוע – לדוגמה, חניית רכב במקום אסור או במקום שמקים סיכון בטיחותי או סיכון אחר;
 - ד. האמצעים שנקטו לשמירת הרכב ומידת סבירותם;
 - ה. נסיבות חומרה ייחודיות – כגון נסיעה ברכב בתוואי דרך שאינו מותאם לו, הותרת רכב מונע או הותרת מפתחות רכב בסמוך לו ללא השגחה.
6. בהחלטה על העמדה לדין בפני בית דין צבאי, ייוחס לחשוד סעיף האישום המתאים ביותר, בהתאם למידת ההתרשלות ולנסיבות המקרה.

הנחיית תעבורה – חלק עבירות	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: דצמבר 2019	הצבאית הראשית

7. ככלל, הסעיף הרלוונטי לאישום בעבירה של התרשלות בשמירה על רכב צבאי הוא סעיף 80 רישה לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1995 (להלן: "החוק").
8. במקרים שבהם נעברה העבירה בכלי רכב יחידתי, כמפורט בסעיף 3 לעיל, ובשים לב לשיקולים המנויים בסעיף 6 לעיל, ובייחוד בסעיפים 6(א) ו-6(ה) – יוגש כתב אישום בעבירה לפי סעיף 80 סיפה לחוק.
9. במקרים שבהם מתגלה יסוד נפשי מחמיר של אדישות או של כוונה לגרימת אובדן, נזק או קלקול לרכב הצבאי – ככלל, תיוחס עבירה של השמדת רכוש, לפי סעיף 76(ב) לחוק. נעברה העבירה גם בכלי רכב יחידתי, כאמור בסעיף 3 לעיל, תיוחס עבירה לפי סעיף 76(ג) לחוק.

טיעון לעונש

10. ככלל, במקרים שבהם התגלתה רשלנות שאיננה חמורה, התביעה תעתור לעונש מאסר מותנה ולקנס כספי ממש, לצד פיצויים לצבא. במקרים שבהם התגלתה התרשלות חמורה, או יסוד נפשי מחמיר יותר, התביעה תעתור לעונשי מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס כספי, לצד פיצויים לצבא.
11. במסגרת שיקולי הענישה, יש לשקול, ובהתאם להציג בפני בית הדין, את הנסיבות הבאות:
 - א. מקום אירוע ההתרשלות בשמירה על הרכב (מקום ציבורי לעומת בסיס צבאי, האם הרכב הושאר במקום מסוכן או אסור, או האם ישנן נסיבות נוספות אשר חושפות את הרכב לסכנת אובדן או נזק);
 - ב. מודעותו של החייל לסיכון לאובדן או לנזק;
 - ג. מידת הנזק שנגרם מהעבירה;
 - ד. תפקידו של החייל, דרגתו ומעמדו;
 - ה. עברו של החייל;
 - ו. משך הזמן שחלף עד לגילוי ההתרשלות ומשך הזמן שחלף ממועד הגילוי ועד מועד הדיווח.